

Het Amsterdam-Rijnkanaal: wat is hier veranderd?

EDWIN RAAP

In de rubriek Focus op Landschap worden veranderingen in het landschap besproken aan de hand van foto's uit de Collectie De Boer. Zie ook eerdere bijdragen hierover in het HGT.

Het is een bekende uitdrukking in het natuur- en landschapsbeheer: *Boompje groot, plantertje dood*. Aanplant van kleine bomen kan de eerste jaren een armoedige indruk maken. Sommige bomen slaan niet aan, andere gaan scheef staan en tot een lommerrijk geheel leidt het voorlopig niet. Wachten we echter een generatie, dan zien we pas wat het visuele effect is van de aanplant op het landschap. Om niet te lang te hoeven wachten kiezen veel beheerders er voor om te beginnen met snelgroeïende soorten zoals de populier, zodat de langzamere soorten de tijd krijgen zich te ontwikkelen.

Langs het Amsterdam-Rijnkanaal tussen Weesp en Utrecht zijn eind jaren zeventig van de vorige eeuw (voor het eerst?) bomen geplant. Ten tijde van de foto die De Boer maakte stonden die er nog niet. Kort daarna moeten ze echter geplant zijn, want als we nu op dezelfde plek komen, dan zien we forse abelen – een populierensoort- staan. Deze soort was in die tijd populair als wegbegeleider en treffen we nog steeds op grote schaal aan, let er maar eens op.

Het vinden van de precieze plek van deze foto was een echte zoektocht. Kanalen zijn er te over in ons land en of dit kanaal überhaupt in Noord-Holland was gelegen was niet bekend. We werden op het spoor gezet door de hoogspanningsleiding, rechts in beeld. De Boer

blijkt een voorliefde te hebben voor het opnemen van dergelijke masten in de achtergrond van het beeld. Door de kaart van hoogspanningsleidingen te combineren met de kanalenkaart kwam het Amsterdam-Rijnkanaal in beeld. De locatie bij Weesp werd vervolgens gevonden doordat de foto die De Boer er vlak voor nam (zie www.focusoplandschap.nl, foto 27) een links afbuigende kavelsloot toonde. Controle op de topografische kaart wees uit dat dit niet anders kon zijn dan de verkeersbrug bij Weesp. We leerden op dat moment dat het gebruik van een groothoeklens leidt tot vervorming: het kanaal lijkt een bocht te maken op de foto van De Boer, maar is in werkelijkheid kaarsrecht.

Tenslotte is deze plek in een ander opzicht ook opmerkelijk. Voor de Tweede Wereldoorlog werd in het aardrijkskundeonderwijs veel gebruik gemaakt van een serie van 74 wandplaten met taferelen uit heel Nederland. Eén ervan betrof 'het Merwedekanaal bij Weesp'. De schilder stond vrijwel op dezelfde plek als De Boer, maar keek de andere kant op, namelijk naar het noorden en legde de spoorbrug vast. De uitgevers van de Bosatlas lieten enkele jaren terug al die plekken opnieuw fotograferen. Een soort Focus op Landschap dus. Zie ook http://verdwenennederland.bosatlas.nl/nho_06.html.

§ Het Amsterdam-Rijnkanaal in zuidelijke richting vanaf de verkeersbrug bij Weesp (foto: H. de Boer, nr 28).

§ Dezelfde plek in 2011 (foto: J. Krikke).